

ΛΙΛΗ ΛΑΜΠΡΕΛΛΗ

Έντεκα μέρες του Απρίλη 1826

Εικονογράφηση: Κατερίνα Βερούτσου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΛΙΛΗ ΛΑΜΠΡΕΛΛΗ

*Έντεκα μέρες
του Απρίλη 1826*

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΒΕΡΟΥΤΣΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον η υπογραφή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη λογοτεχνία για παιδιά και για νέους

Λίλη Λαμπρέλλη, *Εντεκα μέρες του Απρίλη 1826*

Εικονογράφηση: Κατερίνα Βερούτσου

Διορθώσεις: Λένια Μαζαράκη

Υπεύθυνη έκδοσης: Υβόνη Καρύδη

Σελιδοποίηση: Αλέξιος Δ. Μάστορης

Copyright © για το κείμενο Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη) και

Ευαγγελία Λαμπρέλλη, 2020

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Ιανουάριος 2021

ΚΕΤ Δ295 ΚΕΠ 897/20

ISBN 978-960-16-8952-4

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ**

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665 – ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟΣ), Τ.Θ. 1213,

570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15 – ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> . e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Στην Αριάννα,
στον Ορφέα,
στην αθωότητα και γενναιότητα
όλων των παιδιών του κόσμου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ένας Γελεκτοστής	11
2. Παρασκευή 2 Απριλίου	25
3. Σάββατο 3 Απριλίου	34
4. Κυριακή 4 Απριλίου	37
5. Δευτέρα 5 Απριλίου	39
6. Τρίτη 6 Απριλίου	43
7. Τετάρτη 7 Απριλίου	45
8. Πέμπτη 8 Απριλίου	47
9. Παρασκευή 9 Απριλίου	50
10. Σάββατο 10 Απριλίου	59
11. Κυριακή 11 Απριλίου, 2 π.μ. – Έξοδος	73
12. Δευτέρα 12 Απριλίου	87
Επίμετρο – Λίγα λόγια για τους Γελεκτοστήδες	101
Πηγές	114
Βιογραφικό σημείωμα	115

Ένας Γελεκτός

Ήταν μια φορά μια πλωτή πόλη με τριάντα πύργους κι επτά πύλες, χτισμένη ανάμεσα σε δυο λιμνοθάλασσες που γεννήθηκαν από δυο μεγάλους ποταμούς. Λέγαν οι παλιοί πως ο ένας, ο Εύηνος, ήταν πριν από χρόνια και καιρούς ένας βασιλιάς που πνίγηκε στο ποτάμι σαν κυνηγούσε τον άρπαγα της κόρης του, μιας βασιλοπούλας που τη λέγαν Μάρπησσα. Ο άλλος, ο Αχελώος, ήτανε γιος του Ωκεανού και μιας νεράιδας, της Ναΐδας. Έπεσε και πνίγηκε στα νερά όταν κατάλαβε πως από λάθος είχε πλαγιάσει με την κόρη του.

*

Με το έμπα της άνοιξης εκείνης της θανατερής χρονιάς, στις 25 του Μάρτη 1826, μέρα του Ευαγγελισμού, στη μάχη της Κλείσοβας νικήσαν και κρατήσανε το μικρονήσι μια χούφτα Έλληνες. Κι εκεί που χάνονται οι δυο ποταμοί μέσα στη θάλασσα τα νερά γέμισαν πεθαμένους εχθρούς – πάνω από τρεις χιλιάδες κι από πολλές πατρίδες. Σαν να ξύπνησαν από τη βουή της μάχης αρχαίοι δαίμονες κι εκπλήρωσαν μια παλιά κατάρα για την ύβρη των θνητών. Και σαν οι τουμπανιασμένοι εχθροί που έλιωναν μέσα στο νερό ν' ανταπόδωσαν μ' άλλες κατάρες που πέσαν πάνω στους αθώους. Γιατί ο πόλεμος από αγέλους κι από δαίμονες κι από κατάρες είναι πλασμένος.

Μεσολόγγι, που πά' να πει τόπος τριγυρισμένος από λίμνες. Απ' τη μεριά του νερού η πόλη ήταν ζωσμένη από τον τουρκικό και τον αιγυπτιακό στόλο.

Απ' τη μεριά της στεριάς, από προμαχώνες ελληνικούς. Μια ανάσα πιο κει χιλιάδες οι στρατιώτες των εχθρών που την πολιορκούσαν. Και παραπέρα το βουνό που έριχνε τη σκιά του στη ζωή και στον θάνατο.

Σ' αυτή την πόλη ζούσε ένα αγόρι. Μέσα στα τελευταία τρία χρόνια ο κόσμος του ήταν γεμάτος αποχωρισμό. Τη χρονιά που πέρασε έχασε τον πατέρα του και την αδερφή του. Ο πατέρας χτυπήθηκε από βόμβα ενώ έριχνε με το τουφέκι. Το κορίτσι, στα εννιά του χρόνια, το 'λιωσε η αρρώστια – δεν ξέραν ποια. Επειδή καιγόταν μέρες απ' τον πυρετό, λέγανε «θήρμες», ώσπου φώναξαν τον γιατρό. «Πανώλης», τους είπε. «Να προσέχετε. Να βράζετε τα στρωσίδια και τα ρούχα της, ν' ασβεστώνετε το σπίτι», κι έφυγε με σκυμμένο το κεφάλι σαν να έφταιγε αυτός για τις αρρώστιες του κόσμου τούτου. Φάρμακα δεν υπήρχαν πια. Της έβαζαν

μέρα νύχτα δροσερά πανιά στο μέτωπο ώσπου έσβησε.

Το παιδί έμεινε μόνο με τη μάνα και τη μικρή του αδερφή, που κόντευε τα δυο, όμως ήταν τοσοδούλα, μια σταλιά μωρό. Η μάνα αδάκρυτη, βουβή. Το μωρό ήθελε γάλα να πιει, να ζήσει, όμως τα στήθια της είχαν στερέψει όπως τα μάτια της, κι αυτό όλη μέρα ήτανε κρεμασμένο στο βυζί κι όλη μέρα κλαψούριζε σαν γατί. Όταν δεν κοιμόταν και δεν έκλαιγε όλο παράπονο, ήταν αμίλητο και στοχαστικό σαν γριά εκατό χρονών. Το σόι της μάνας ήταν απ' το Ναύπλιο από πάππου προς πάππον. Ένωθε ξένη στο Μεσολόγγι, όμως τα πεθερικά της ήταν καλόψυχα και τ' αγαπούσε, κι οι γείτονες –παράπονο δεν είχε– ήταν πονετικοί. Και το τοπίο, αν είχες μάτια να το δεις, ήταν γητευτικό, με μια αγριάδα που σε μαγνήτιζε και μια γαλήνη που δεν έμοιαζε του κόσμου τούτου. Μετά τα απανωτά πέν-

θη –πρώτα του αδερφού, που σκοτώθηκε από βόλι στην πρώτη πολιορκία, ύστερα του άντρα της κι αμέσως μετά της θυγατέρας– ποτέ δεν χάραζαν τα χείλια της. Καιρό πολύ είχε ν’ ακουστεί γέλιο στο σπίτι τους. Το αγόρι άκουγε να γελούν μονάχα οι στρατιώτες, λέγοντας χωρατά. Ώσπου λιγόστεψαν κι αυτά όταν πήρε τα πάνω η πείνα.

Είχαν κι ένα καναρίνι. Τον τελευταίο καιρό το ’κρυβαν στο υπόγειο με σφαλισμένα τα παράθυρα, μην το δει, μην τ’ ακούσει κανείς και τ’ αρπάξει να το φάει. Κι αυτό, σαν να το ’ξερε, δεν κελαηδούσε πια – εκτός κι αν δεν είχε πια δύναμη να τραγουδήσει. Το αγόρι το τάζε με ό,τι σποράκια έβρισκε στον πάτο των παλιών τσουβαλιών απ’ το μπακάλικο του παππού του, που με το που έχασε μοναχογιό και εγγόνα έδωσε ό,τι είχε απομείνει στην αποθήκη του για τις ανάγκες της Φρουράς και το ’κλεισε το μαγαζί. Απ’ τη στιγμή που δεν δούλευε

πια τον βαρύνανε τα πένθη και τα χρόνια κι αφέθηκε να βουλιάζει στη λήθη.

Όσο ο στόλος του Μιαούλη ανεφοδιάζε το Μεσολόγγι η άμυνα άντεχε. Όμως τα θεριά που περιζώσανε την πόλη είχαν αγριέψει. Ο Κιουταχής με τον Ιμπραήμ πασά ανταγωνίζονταν ποιος θα σκορπίσει πιότερο θάνατο στους Ρωμιούς για ν' αποκτήσει την εύνοια του Σουλτάνου και να μη χάσει το κεφάλι του. Ούτε πουλί πετούμενο δεν μπορούσε να βγει δίχως να κινδυνέψει.

Όταν κατέλαβαν οι εχθροί ένα ένα όλα τα νησάκια της λιμνοθάλασσας, εκτός από την Κλείσοβα –ας είν' καλά οι αντρειωμένοι που δώσανε τη μάχη, με πρώτο τον Κίτσο Τζαβέλα–, ούτε ο Μιαούλης ούτε κανένας πια δεν μπορούσε να φέρει τρόφιμα με πλεούμενο πέρα από λιγοστούς βαρκάρηδες που κάποιες σκοτεινές νύχτες τολμούσαν να

περάσουνε κρυφά ανάμεσα από τα πλοία των Τούρκων. Κάποιες φορές τούς πιάνανε –κι αλίμονό τους!–, κάποιες φορές δεν τους πιάναν. Άλλος τρόπος δεν υπήρχε. Σιγά σιγά έλειψαν όλα τα τρόφιμα.

Πολλά τα ορφανά που ζητιάνευαν ψωμί, όμως ποιος να βρει για να τους δώσει; Σφάξαν και φάγαν άλογα, μουλάρια, σκυλιά, γατιά, ποντίκια –λένε, ακόμα και πεθαμένους. Τρώγαν πικρά χόρτα της θάλασσας. Τους θέρισαν οι επιδημίες. Πηγάδια και δεξαμενές είχαν γεμίσει τουμπανιασμένα πτώματα. Κάθε μέρα πεθαίνανε δεκάδες από πείνα, αρρώστιες, τραύματα βαριά.

Απ' όλους κι απ' όλα πιο πολύ του 'λειπε ο πατέρας. Είχε κολλήσει στο μυαλό του η μέρα που φέρανε στο σπίτι το σώμα του κομμάτια, μέσα σε μια ματωμένη κάπα που δεν ήτανε δική του. Η μάνα τον τύλιξε σ' ένα σεντόνι, σπαράζοντας και τραβώντας τα

μαλλιά της που πρόβαλλαν απ' το λυμένο μαντίλι. Θάψαν τα κομμάτια του μες στο σεντόνι.

Έπρεπε να δώσουνε πίσω την κάπα. Ο μικρός την πήρε και την ξέπλυνε στη θάλασσα. Έβλεπε σαν μαγεμένος το αίμα του πατέρα του να κοκκινίζει το νερό και να χάνεται. Στις σαράντα μέρες είχανε θάψει και το κορίτσι. Από κείνη τη μέρα ο παππούς, που είχε αντέξει τόσο θάνατο, άρχισε να ξεχνά. Σε λίγους μήνες δεν αναγνώριζε κανέναν – ούτε γυναίκα, ούτε νύφη, ούτε εγγόνια. Μονάχα τον Χρηστάκη τον Καψάλη, που ήτανε φίλοι από μικρά παιδιά.

Το αγόρι, από την πρώτη κιόλας πολιορκία, ζούσε όλη μέρα στους δρόμους. Έβγαινε για να πάει όπου πηγαίνουν τα άλλα παιδιά. Στην εκκλησιά για αντίδωρο, στους προμαχώνες για να τους μάθουν οι στρατιώτες να γεμίζουνε τουφέκια, στον μπαρμπα-Λια για ιστορίες.